

God bevestigt Zijn verbond met Abram en zijn zaad

Lezen: Genesis 17: 1-8

Tekst: Genesis 17: 7

Zingen:

Psalm 107: 4

Psalm 81: 11

Psalm 89: 2, 4

Psalm 105: 5

Psalm 25: 6

Geliefde gemeente, wij lezen in Jesaja 54 dat de Heere iets tegen Zijn verbondsvolk zegt wat nu niet bepaald aangenaam is. Misschien is het wel de beleving van uw hart vanmorgen. Dat zou zomaar kunnen. *Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten.* Dat is wat, als de Heere dat doet. *In een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen.* Dat is niet gemakkelijk.

Dat was in de tijd dat Jesaja deze boodschap moest brengen aan het volk dat in ballingschap gevoerd zou worden. Toen dat volk in de ballingschap terechtgekomen was, leek het inderdaad alsof de Heere hen vergeten had. Alsof Hij Zich stilhield. O jawel, het Woord van God ging mee in de ballingschap. De profetieën gingen mee. Er waren zelfs onder de ballingen profeten die het Woord mochten blijven verkondigen in die zeventig jaren van de ballingschap. En op een verborgen wijze hield de Heere Zijn werk wel in stand. En toch leek het voor die ballingen, zeker voor de geestelijke ballingen, alsof de Heere Zijn volk verlaten had. Alsof Hij inderdaad Zijn aangezicht voor een ogenblik verborgen had.

Maar dat zou niet zo blijven. Er zou weer een moment aanbreken dat de Heere Zich weer zou laten zien aan dat volk. Er zou een tijd aanbreken dat Hij weer zou verschijnen aan Zijn volk in de ballingschap. En ook dat heeft Jesaja mogen profeteren. Want achter die twee citaten die ik zojuist noemde, staat geen punt, maar een heerlijke genadekomma. *Maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. En met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen.*

Hoe kon de Heere dat toch zeggen, gemeente? Hoe kon de Heere dat toch beloven aan Zijn volk, dat door eigen schuld in die ballingschap terechtgekomen was? Dat gaat de Heere Zelf zeggen in dat kostelijke hoofdstuk Jesaja 54. Gaat u dat vanmiddag in de stilte maar eens overdenken. Want daar staat:

Want dat zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen Ik zwoer, dat de wateren Noachs niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal. Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer.

Waarom kwam de Heere toch weer tot die ballingen? Vanwege Zijn verbond. En het is datzelfde verbond dat de Heere met Abram heeft gesloten en dat Hij op Zijn tijd weer heeft willen bevestigen. Bij dat moment willen wij met de hulp des Heeren vanmorgen stilstaan.

Het thema boven de prediking is:

God bevestigt Zijn verbond met Abram en zijn zaad.

Drie gedachten:

1. Hij verschijnt als een almachtig God van het verbond.
2. Hij verklaart de rijke inhoud van Zijn verbond.
3. Hij openbaart de brede kring van Zijn verbond.

1. Hij verschijnt als een almachtig God van het verbond

O, wat was er een onrust gekomen in het tentenkamp van Abram en Saraï, toen deze twee kinderen van God van Gods verbondsweg waren afgeweken. En toch, na verloop van tijd leek de rust weer wat terug te keren. Zoals we de vorige keer gehoord hebben, hoe de Heere Hagar, die weggevlucht was, tegenkwam en zei: Hagar, je moet terug naar het tentenkamp van Abram en Saraï. Zo is Hagar teruggekeerd, en ging het leven door.

Zoals ook in ons leven, bij allerlei gebeurtenissen, het leven gewoon doorgaat, zo zeggen wij dan. En na negen maanden wordt er een jongetje geboren in het tentenkamp van Abram. Ismaël wordt geboren.

Als je goed de geschiedenis bestudeert en overdenkt, dan kom je echt tot de conclusie dat Abram en Saraï daarin toch wel de vervulling hebben gezien van Gods belofte. Ongetwijfeld zal Ismaël het zaad van de belofte zijn. Uit hem zal Abrams nageslacht gebouwd worden. Ja, hij zal de zoon van de belofte wel zijn, zo meenden ze.

En zo groeide Ismaël op. Maar toen Ismaël wat groter werd, jongens en meisjes, toen bleek Ismaël niet zo'n gemakkelijk jongetje te zijn. Daar hebben ze best mee te stellen gehad. Trouwens, dat had de Heere al tegen Hagar gezegd. Ik heb dat de vorige keer wat laten rusten, maar ik kom er nu even op terug. Want toen de Heere Hagar tegenkwam in de woestijn, heeft Hij verschillende dingen tot haar gezegd. Hij heeft haar teruggestuurd, ook met de belofte dat haar zoon tot een groot volk zou worden. Maar in Genesis 16 vers 12 lezen wij nog iets anders, wat ook van toepassing is op Ismaël en zijn nakomelingen: *En hij zal een woudezel van een mens zijn; zijn hand zal tegen allen zijn, en de hand van allen tegen hem; en hij zal voor het aangezicht van al zijn broederen wonen.*

In deze tekst, jongens en meisjes, komen wij het woordje *woudezel* tegen. Weet jij wat dat is, een woudezel? Onder Israël, in Palestina, leefden veel soorten ezels. Er waren soorten die je tam kon maken, die je als huisdier of als lastdier kon gebruiken. Maar er was ook een soort die werkelijk niet te temmen was. Dat soort wordt hier bedoeld: een woudezel. Die leeft in het wild. Onmogelijk om er een huisdier of lastdier van te maken. Een dier dat de vrijheid wil. Een dier dat absoluut niet gebonden wil zijn.

En het tweede wat de Heere van Ismaël zegt, is dit: Ismaël zal met heel veel mensen ruzie maken. Hij zal met heel veel mensen, en zijn nakomelingen ook, overhoop liggen. Straks, als Izak geboren zal worden, komt het in het tentenkamp van Abraham en Sara al openbaar. Heel jong kwam die geest bij Ismaël openbaar. En het zal voor Abraham een hele dobber geweest zijn om deze jongen op te voeden.

Zo zijn er dertien jaren voorbijgegaan sinds Ismaël geboren is. En inderdaad, het leven ging door in het tentenkamp van Abraham en Sara. En met dat doorgaan van het leven had ook het godsdienstige leven zijn voortgang. O, Abraham zal best zijn godsdienstoefeningen gehouden hebben. En hij zal best een altaar gebouwd hebben in dat tentenkamp, want dat zijn we toch eigenlijk wel van Abraham gewend. En toch, bij al die godsdienstoefeningen die hij daar in het tentenkamp hield, floreerde zijn geestelijk leven niet. En dat kan ook niet. Want hij was het juiste zicht op Gods verbondsbeloften kwijtgeraakt. Hij was van Gods verbondsweg afgeweken.

Daar ligt een les in. En die les komt allereerst tot een dominee die zijn preek voorbereidt, en dan pas tot de gemeente. Het is een slecht teken als je bemerkt dat, waar geestelijk leven is, dat geestelijke leven stil komt te liggen. Als er momenten in het geloofsleven zijn dat er werkelijk geen voortgang is. Het blijft allemaal zo stil. Het geestelijke leven is niet levendig. En gemeente, als dat de ervaring van uw hart is, dan is zelfonderzoek nodig. Hoe komt het toch dat het geestelijk maar niet voortgaat? Hoe komt het toch dat de Heere al een langere tijd niet overgekomen is? Dat er geen onderwijs komt vanuit Zijn Woord? Hoe komt het toch dat er een verachtering in de genade is? Dat het allemaal alleen maar uitwendig geworden is, zonder dat je de geestelijke kracht van Gods Woord in je hart ervaart?

Ja, dan is er reden om jezelf te onderzoeken. Want dan kon het wel eens wezen dat je niet in Gods weg bent. Dan kon het wel eens wezen dat je afgeweken bent van Gods verbondsweg, zoals hier Abram en Sarai. Dan kon het wel eens wezen dat je totaal verkeerde gedachten hebt over God, over Zijn Woord en over de weg die Hij met je gaat. O zeker, waar de Heere een goed werk begonnen is in het hart van een zondaar, daar staat Hij er Zelf voor in dat Hij het zal voleindigen. Hij zal echt nooit laten varen wat Zijn hand begon. Trouwens, het is een van de belangrijkste punten van het gebedsleven van Christus, nu Hij als Voorspraak bij de Vader is, Die Zelf gezegd heeft: wat er ook gebeuren kan in het leven van Mijn kinderen, *Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.*

Maar dat laat niet weg, gemeente, dat er in het leven van Gods kinderen momenten kunnen zijn dat het geestelijk heel schraal geworden is. Dan kun je misschien in het uitwendige leven, in het tijdelijke leven, nog wel wat bemoeienissen van de Heere bespeuren, maar dat het echte geestelijke leven vanbinnen heel schraal geworden is. En dat de Heere het soms goed acht om Zich in zulke momenten, als je afgeweken bent van Gods weg, eens een poosje stil te houden.

Zie je het bij Abram? Hij meende in de weg van God te zijn. Dat meende hij echt. Maar hij zag het verkeerd. Wat is de Heere dan toch getrouw en sterk, dat Hij ook in het leven van Abram Zijn werk voleindigen zal. Al moest het dertien jaar duren. Maar daar kwam weer een tijd van God. Daar kwam weer een geschikt moment, waarin God de tijd rijp achtte om Zich opnieuw aan Abram te openbaren. Om hem als het ware al die verkeerde inzichten weg te nemen en hem weer te brengen op het juiste pad.

Dan zijn we bij vers 1 van Genesis 17: *Als nu Abram negenennegentig jaren oud was, zo verscheen de HEERE aan Abram.* Ja, de Heere verscheen aan hem. Hoe dan? Dat kunnen we opmaken uit het woordje *verscheen* dat hier in onze tekst wordt gebruikt. De Heere liet Zich aan hem zien, zoals er letterlijk in het Hebreeuws staat. Dan mogen we wel denken aan de manier waarop de Heere dat wel meer deed in het Oude Testament: dat Hij voor een moment een menselijke gedaante aannam om Zich zo aan Zijn kinderen te openbaren. Abram heeft de Heere echt gezien. Hij kwam tot hem. Hij liet Zich zien aan hem. En uit vers 22 van Genesis 17 kunnen wij ook opmaken dat Hij aan het einde van die verschijning weer teruggaat naar de hemel, en dat heeft Abram ook gezien.

Dus Abram zag dat de Heere aan hem verscheen. Maar Abram zag niet alleen wat, hij hoorde ook de stem van zijn God. En wat hoorde Abram als eerste, gemeente? Hij hoorde hoe God Zich aan Abram ging bekendmaken. Wij weten vanuit het heilige Woord dat de Heere Zich op een bijzondere manier aan mensen openbaart, namelijk door Zijn namen. Hij heeft heel veel namen, jongens en meisjes, en elke naam van God laat weer iets van die grote God aan mensen zien.

Met welke naam openbaart de Heere Zich hier in deze situatie aan Abram? *Ik ben God, de Almachtige.* O gemeente, dat is zo'n geweldige Godsopenbaring geweest, waar Abram heel klein onder geworden is. Ik hoop dat het met u, jou en mij vanmorgen ook gebeurt. Want dan is die Hebreeuwse taal zo bijzonder. Juist om te laten zien hoe de Heere met deze woorden aan Abram

verscheen. Het is de Hebreeuwse taal eigen dat de woorden die vooraan de zin staan, alle aandacht opeisen. En wat is het eerste woordje in die Godsopenbaring, ook in het Hebreeuws? Dat is het woordje *Ik*.

O gemeente, als God Zich zo aan je openbaart met dat grote *Ik*, dan blijft er niets meer van je over. Want als Hij zegt: *Ik*, dan krijgt uw ik en mijn ik een klap, en die ligt gevloerd. Want Zijn Ik en mijn ik kunnen niet met elkaar samengaan.

En dan komt de Heere tot Abram en Hij zegt: *Ik ben God, de Almachtige. Ik ben El Shaddai*. Wat wil de Heere nu tegen Abram zeggen met deze woorden? Abram, zie nu eens op Mij. Na al die jaren dat je meende dat Ik Mijn belofte met de geboorte van Ismaël vervuld zou hebben, Abram, kijk eens naar Mij. *Ik ben*. Het gaat niet om uw weg. Het gaat niet om uw mening. Het gaat niet om uw gedachten, waar je misschien al jaren mee loopt. Het gaat om Mij. *Ik ben God, en niemand meer*.

Ja, *Ik ben God, de Almachtige*. Abram, Mijn kind, luister eens naar Mij. Ben je nu echt vergeten dat Ik El Shaddai ben? Ben je nu echt vergeten dat Ik volzalig ben in Mijzelf? Ben je nu echt vergeten dat Ik algenoegzaam ben? Dacht je, Abram, dat je echt Hagar nodig had om Mijn belofte te kunnen vervullen? Dacht je nu echt dat je Mij een handje moest helpen om Mijn belofte te laten vervullen? Abram, dat was toch niet nodig? Ik ben toch God, de Almachtige? Zou voor Mij iets te wonderlijk zijn? Zou er iets te bedenken zijn, Abram, wat Ik niet zou kunnen doen? Ik roep de dingen die niet zijn, alsof zij waren. Ik heb u toch Mijn belofte gegeven? En Ik, God de Almachtige, zal daarom toch ook de vervulling geven, Abram. *En Ik zal Mijn verbond stellen tussen Mij en tussen u, en Ik zal u gans zeer vermenigvuldigen*.

Wat gebeurde er toen met Abram bij die verschijning van de Heere aan Zijn afgedwaalde kind? Is het ook wel eens gebeurd in je leven? Misschien is het heel letterlijk gebeurd, dat je plat op de grond neerviel voor God en heel diep boog voor El Shaddai, Die nooit zal laten varen wat Zijn hand begon. O, zal Abram zich niet beschaamd gevoeld hebben toen hij diep moest buigen voor El Shaddai? Hij was niet meer in Gods weg. Hij was bij Hagar gekomen en Ismaël was geboren. Zal hij zich niet klein en zondig gevoeld hebben bij zo'n geweldige, majestueuze verschijning? Maar zal hij daarbij ook niet opnieuw grote gedachten van zó'n God gekregen hebben, toen de Heere Zich zo aan hem openbaarde?

En gemeente, op diezelfde wijze openbaart God Zich vanmorgen voor u, voor jou en voor mij. Hij laat vanmorgen Zichzelf horen door de prediking van Zijn eigen Woord: *Ik ben El Shaddai. Ik ben God, de Almachtige*. En weet u, gemeente, wat die grote God daarmee openbaart? O, dat het vanmorgen toch eens tot troost zou mogen zijn, of tot verbreking van uw hart. Weet u wat de Heere hier nu mee zeggen wil? Dat er voor die grote almachtige God totaal geen onmogelijkheden bestaan. Dat Hij machtig is om de allergrootste onmogelijkheid in je leven op te lossen.

Als Hij vanmorgen tot u, tot jou en tot mij zegt: *Ik ben God, de Almachtige*, dan hoor ik de echo daarvan in Psalm 33 klinken:

*Geen ding geschiedt er ooit gewisser
dan 't hoog bevel van 's HEEREN mond;
Zijn Goddelijke almacht spreekt, en 't is er,
Zijn wil gebiedt, en 't wordt terstond.*

Zeg, lieve gemeente, kinderen, jongeren en ouderen, nu de Heere Zich zo in ons midden openbaart in de prediking van het Woord: *Ik ben God, de Almachtige*, mag ik u dan eens vragen: met welke onmogelijkheid loopt u? Wat is er nu totaal onmogelijk voor u geworden? Om tot bekering te

komen, jonge man? Om zalig te worden, meisje? Is het vanmorgen misschien onmogelijk geworden om te geloven in die almachtige God? Is het misschien zo onmogelijk geworden om oprecht voor Zijn aangezicht te wandelen? Is het misschien onmogelijk geworden om uit de grootste nood en benauwdheid verlost te worden? Is het misschien onmogelijk voor je geworden om het eens te zijn met Gods weg die de Heere met je gaat?

Er zijn duizenden onmogelijkheden aan de kant van de mens. Misschien heb ik het vanmorgen niet eens allemaal onder woorden gebracht. Maar weet jij vanmorgen heel goed in je hart wat de grootste onmogelijkheid voor je persoonlijk is? En dan komt de Heere in Zijn goedertierenheid en lankmoedigheid en Hij zegt: *Ik ben, Ik ben God, de Almachtige. Wandel voor Mijn aangezicht, en zijt oprecht.*

Toen moest ik denken aan een heel bekend gedichtje. Misschien kent u het ook wel. Het verwoordt zo mooi hoe de Heere Zich vanmorgen openbaart als El Shaddai:

*Nooit kan 't geloof te veel verwachten,
des Heilands woorden zijn gewis;
't Faalt aardse vrienden vaak aan krachten,
maar nooit een vriend als Jezus is.
Wat zou toch ooit Zijn macht beperken?
't Heelal staat onder Zijn beleid;
en wat Zijn liefde wil bewerken,
ontzegt Hem Zijn vermogen niet.*

Ik ben El Shaddai, God de Almachtige. Zo verscheen de Heere aan Abram. En toen heeft Abram opnieuw ervaren dat God zo is. En toen de Heere Zich zo aan hem openbaarde, ging Hij opnieuw Zijn verbond verklaren.

2. Hij verklaart de rijke inhoud van Zijn verbond

We hebben al eerder gehoord, gemeente, in Genesis 15 hoe de Heere tot Abram gekomen was om Zijn verbond met hem te sluiten. We hebben toen gehoord hoe Abram de opdracht kreeg om vijf reine dieren uit zijn kudde te kiezen. Drie van deze dieren heeft hij doormidden moeten snijden en tegenover elkaar moeten leggen, zodat er een bloedpad ontstond tussen die stukken. En zo kwam de Heere met hem in het verbond. Over dat bloed des verbonds kwam de Heere als die rokende oven en die vurige fakkel. En daar kwam de Heere terug op de beloften van Zijn verbond. Abram zal zaad ontvangen. Abram zal tot een groot volk worden. Dat volk zal in het land Kanaän wonen. En straks, in de volheid van de tijd, zal Christus geboren worden.

Dat alles heeft de Heere willen bevestigen aan Abram toen Hij met Abram in het verbond getreden was. Maar gemeente, binnen Gods verbond, binnen de grenzen van Gods genadeverbond, komt de Heere niet alleen met Zijn verbondsbeloften, maar ook met Zijn verbondseisen. Zullen we dat nooit vergeten? Want misschien denken we wel heel eenzijdig over Gods verbond, en zijn wij altijd gefocust op de beloften van het verbond. Nu, die klinken ook vanuit het Woord. Maar evenzeer klinken Gods verbondseisen.

Wat hoort Abram dan? Een tweevoudige eis. Een tweevoudige verbondseis: *Wandel voor Mijn aangezicht, en zijt oprecht.* We gaan eerst naar de eerste verbondseis kijken: *Wandel voor Mijn aangezicht.* Wat betekent dat? Gemeente, dat betekent dat je wandelt onder het alziend oog van God. Dat betekent dat er een besef in je ziel geboren is, of geboren moet worden, dat de Heere alle dingen regeert en bestuurt. Het is het dagelijkse wandelen in de tegenwoordigheid van de

Heere. Jongelui, misschien heb je weleens een wandeling gemaakt met een goede vriend of vriendin. Dan loop je ergens langs het water of tussen de bomen, en je loopt samen op. Je bent in elkaars tegenwoordigheid. Nu, dat wordt hier bedoeld.

Het is wandelen in de wegen van de Heere. Het is je levensweg gaan in overeenstemming met Zijn wil en met Zijn wet. Dat is Hem volgen, ja, echt volgen. Waar Hij ook heengaat. Dus niet afwijken naar rechts of naar links, maar Hem volgen. Dat is dus niet, zoals Jona het een keer deed. Jona vluchtte *van het aangezicht des HEEREN*. Nee, dat wordt hier juist niet bedoeld. Juist het tegenovergestelde: naar de Heere toe vluchten, in de nabijheid van de Heere zijn en wandelen onder Zijn alziend oog. Dat is de eerste verbondseis.

En dan voegt de Heere er een tweede bij: *en zijt oprecht*. Toen ik erachter kwam welk woord hier in het Hebreeuws geschreven staat, dacht ik: wie ben ik toch? Ik hoop dat u het vanmorgen ook voelt wat ik bedoel. Want er staat hier een woord dat vanuit het Hebreeuws betekent: volkomen zijn, volmaakt zijn, zonder enige breuk zijn. Weet u wanneer de Heere exact hetzelfde Hebreeuwse woord gaat gebruiken als hier vertaald is met *oprecht*? Als Hij straks in Egypte Mozes de opdracht geeft dat het volk Israël het paaslam moet bereiden. Dan weten jullie, jongens en meisjes, dat ze allemaal een lammetje moesten uitkiezen. En wat heeft de Heere toen gezegd? Het moet een lam zijn dat volkomen is. Dan wordt exact hetzelfde woord gebruikt als in onze tekst. Een lam zonder enig gebrek. Al zou iemand een lammetje tegenkomen met een klein schrammetje aan het pootje, dan mocht dat lammetje er niet voor gebruikt worden. Zonder enig gebrek.

Dus als de Heere hier met Zijn verbondseis komt tot Abraham, dan moet Abraham wandelen voor Gods aangezicht zonder gebrek, onbevlekt, onstraffelijk. Dat is een eis. Ja, dat is Gods verbondseis. En zo kwam de Heere tot Abraham, terwijl hij al dertien jaar van Gods weg afgeweken was. Nu moet de Heere het vanmorgen maar eens in je hart leggen, dan krijg je je leven terug. Want wie van ons heeft het ooit gedaan? Al uw uitwendige godsdienst ten spijt. Maar wie kan vanmorgen zeggen: o Heere, ik heb altijd gewandeld zonder enige breuk voor Uw aangezicht? Toch is het Gods verbondseis. En daar doet de Heere niets van af. En daar moeten wij voor leren buigen.

Deze eis kwam allereerst tot Abraham, straks ook tot zijn zaad, daar kom ik zo nog op terug. Maar toen deze verbondseis allereerst tot Abraham kwam, de vader van alle gelovigen, betekent dat dat deze eis allereerst ook een eis is voor Gods kinderen.

Dan ga ik al Gods kinderen vanmorgen een vraag stellen. Allen die iets van het geestelijke leven kennen, allen die de Heere lief hebben gekregen: hoe is uw leven? Ik heb die vraag in de afgelopen week ook al een paar keer aan mezelf gesteld. En als je dan je eigen leven ziet, durf je er bijna niet over te preken en het ook tegen de gemeente te zeggen. Maar ik ben net zo'n grote zondaar als u. Ik bedoel het echt niet uit de hoogte als ik deze vragen stel.

Maar kind van God in ons midden, wandelt u voor Gods aangezicht? Is uw levenswandel oprecht? Vlekkeloos? Nee toch? Totaal niet. Heb je er ook zo'n smart van? Maar hoe dan? In de oprechtheid van je hart ligt wel de hartelijke begeerte om zo te leven: voor Gods aangezicht, oprecht, zonder zonde. Waarom komen dan toch ook in het leven van Gods kinderen na ontvangen genade deze verbondseisen? Juist ook in het leven van Gods kinderen, zodat de verbondsbeloften meer waarde krijgen. Wij mogen de beloften nooit losmaken van Gods eis. En waarom krijgen nu die verbondsbeloften zoveel waarde, als een kind van God, ook hier Abram, de vader van alle gelovigen, helemaal vastgelopen is met dat wandelen voor Gods aangezicht en oprecht te zijn? Dat heeft te maken met de diepste inhoud van Gods belofte. En dat is niet iets, maar iemand. Dat is Christus.

En wanneer komt er nu iets openbaar in het leven van Gods kinderen van dat oprecht wandelen voor Gods aangezicht? Als ze heel dicht bij Christus zijn. Als het geloof in de beoefening mag zijn en zich vastklampt aan Christus. Want wil er iets openbaar kunnen komen van dat wandelen voor God, van dat oprecht zijn, dan moet het uit Christus komen. Gods kinderen gaan erachter komen: in mij is het niet. Maar zij gaan ook ontdekken: wat in mij niet is, ligt nu alles in de Heere Jezus. Wat heeft Hij altijd volmaakt gewandeld voor Gods aangezicht, voor het aangezicht van Zijn Vader. Moet u eens luisteren wat koning Salomo ervan gezegd heeft in Spreuken 8: *Toen was Ik een Voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijn vermakingen, te allen tijd voor Zijn aangezicht spelende.*

En wat was de Heere Jezus daarbij, als Zoon des mensen, ook oprecht. Hij wandelde echt vlekkeloos voor het aangezicht van Zijn Vader, toen Hij hier op de aarde was. Hij kon echt zeggen: *Wie van u overtuigt Mij van zonde?* O, volmaakt heeft Christus gehoorzaamd aan deze verbondseis: *Wandel voor Mijn aangezicht, en zijt oprecht.*

Kind van God in ons midden, wil daar iets van openbaar komen in je leven, dan moet je gedurig verkeren aan Zijn voeten, met het gebed waar Gods kinderen nooit bovenuit komen: *O Zoon, o Heere Jezus, maak mij Uw beeld gelijk. Leer mij, Heere, Uw weg; ik zal in Uw waarheid wandelen; verenig mijn hart tot de vreze van Uw Naam.*

Maar ook dit: *Wie zou de afdwalingen verstaan? Reinig mij van de verborgen afdwalingen.* Wat ontdekken Gods kinderen na ontvangen genade toch veel zonde en gebreken. En dan dat wonder: de Heere weet wat maaksel wij zijn. Waarom komt de Heere dan steeds weer terug in het leven van Zijn kinderen? Omdat Zijn verbond zo vast is. Omdat het verbondsbloed zo krachtig is. Omdat Zijn verbondsgenade zo groot is. En omdat Hij Zijn verbondsbelofte zeker vervullen zal.

En hoe zouden we nu al die verbondsbeloften samen kunnen vatten in één kernbelofte die de Heere hier gegeven heeft? Dat doet de Heere Zelf in vers 7: *Om u te zijn tot een God.* Dat moet toch voor Abraham wel het grootste wonder geweest zijn, gemeente. Want straks komt uit zijn geslacht Immanuel voort. En u weet toch wel wat Immanuel betekent: *God met ons.* En hier ligt dat in die kernbelofte al besloten: *Om u te zijn tot een God.*

In Christus, Die alles heeft weggenomen wat er lag tussen God en een zondaar, om die twee met elkaar te verzoenen. O, wat is dat toch de rijkste verbondsbelofte: *Om u te zijn tot een God.* Tot die trouwe Verbonds-Jehovah, Die is, en Die was, en Die komen zal. De almachtige God. El Shaddai.

Zie, gemeente, zo kwam de Heere tot Abraham met Zijn verbondseis en met Zijn verbondsbelofte. Maar niet alleen tot hem. Want Hij kwam met deze eis en belofte ook tot zijn zaad. En wij gaan in onze derde gedachte overdenken wat dat zaad van Abraham is.

3. Hij openbaart de brede kring van Zijn verbond

Wat een geweldige verbondsbelofte, gemeente: *Om u te zijn tot een God.* Zou je het ook willen, gemeente? Om God weer tot je deel te hebben, tegen Wie je zo gezondigd hebt? Maar dat God het laat weten: *Om u te zijn tot een God.* O, wat een wonder dat een verbondsbreker een verbondskind kan worden, enkel en alleen door het verbondsbloed van Christus. En dat Hij het daarom tot zo'n mensenkind kan zeggen: *En Ik zal Mij ontfermen over Lo-Ruchama; en Ik zal tot Lo-Ammi zeggen: Gij zijt Mijn volk; en hij zal zeggen: Mijn God!*

Om u te zijn tot een God. O, als dat weer eens leven mag in het leven van Gods kinderen, en het geloof wordt weer versterkt, dan zingen zij in verwondering:

*Want deze God is onze God;
Hij is ons deel, ons zalig lot;
door tijd noch eeuwigheid te scheiden,
ter dood toe zal Hij ons geleiden.*

Kijk, daar hebt u de diepste inhoud van Gods verbondsbelofte. *En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, om u te zijn tot een God.* Zo sprak de Heere tot Abram. Maar wat zei Hij nog meer? Vers 7: *En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u.* Dus de Heere gaat hier in onze tekst niet alleen het verbond bevestigen met Abram, maar ook met zijn zaad.

Dan komt natuurlijk wel een belangrijke vraag tot ons: wie bedoelt de Heere nu met dat zaad van Abram? Wij kunnen uit vers 4 opmaken dat Abram vader wordt van menigte van volken. De Heere laat dat ook duidelijk worden in de naamsverandering die Abram krijgt. Want vanaf nu heet hij niet meer Abram, maar wordt er een H toegevoegd en heet hij Abraham, wat heel letterlijk betekent dat hij een vader is van menigte van volken.

Dat is toch ook zo? Want als wij over Abraham spreken als de vader van alle gelovigen, als een menigte van volken, moeten we niet alleen aan Israël denken. De Ismaëlieten zijn uit hem voortgekomen. En wij zullen het in de toekomst nog horen dat, als Sara overleden is, Abraham hertrouwt met Ketura, en ook uit dat huwelijk komen kinderen voort waar allerlei volkeren uit voortgekomen zijn. Straks worden ook zijn kleinzonen geboren, Jakob en Ezau. En Ezau heeft ook weer een nageslacht dat ten diepste uit Abraham is voortgekomen. U ziet het wel: het is een menigte van volkeren die uit Abraham is voortgekomen. Maar zijn zij nu allemaal het zaad dat geheiligd wordt?

Wat zien we in de heilsgeschiedenis gebeuren? Iets heel bijzonders. Iets wat ons ook heel klein zou moeten maken. Want wat gebeurt er met Zijn verbond verder, met Izak en Jakob en de twaalf zonen van Jakob, het verbondsvolk Israël? En wat zie je gebeuren met die andere nakomelingen? Die raken allemaal buiten het verbond. De nakomelingen van Ismaël, van Ketura, van Ezau, zij raken allemaal, door eigen schuld, buiten de kring van Gods verbond.

En dan komt Christus op aarde. Dan gaat Hij in de volheid des tijds alles volbrengen wat van eeuwigheid besloten was. En dan gebeurt er iets geweldigs. Dan gebeurt er iets, gemeente, waarom wij hier mogen zitten. Toen heeft de Heere de muur rondom Israël afgebroken. Toen kregen de heidenvolkeren een plaats binnen het verbond van Abraham en zijn zaad. En tegen die achtergrond kon Petrus met volle vrijmoedigheid preken op de Pinksterdag: *Want u komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen, die daar verre zijn, zovelen als er de Heere, onze God, toe roepen zal.*

En de Heere ging met Zijn werk zo ver over de aarde vanuit Jeruzalem, dat dat heerlijke Woord van God ook in Rotterdam terechtgekomen is, ook in Nederland terechtgekomen is, en dat wij door Gods genade een plaatsje hebben gekregen binnen de kring van Gods genadeverbond. Was dat diep tot je doorgedrongen? Alle discussies uit het verleden ten spijt, ik blijf heel dicht bij het Woord van God. Overal waar de Heere Zijn gemeente sticht op aarde, openbaart Hij Zijn genadeverbond. En allen die tot die gemeente mogen behoren, hebben een plekje binnen die kring. En daar komt de Heere met Zijn verbondseisen. En daar komt de Heere met Zijn verbondsbeloften. Ook tot u. Ook tot jou. Om je te laten weten wat nu Zijn weg is, waardoor God door Christus het eigendom van een zondaar kan worden, en een zondaar door Christus het eigendom van God.

Nee, dat betekent natuurlijk niet dat je automatisch een geestelijk kind van God bent als je binnen die verbondsgemeente een plekje hebt gekregen. Want wij onderscheiden binnen de verbondsgemeente wel tweeërlei kinderen des verbonds. Calvijn zegt zo heel duidelijk bij deze geschiedenis: er is een dubbele reeks van kinderen in de kerk. Je ziet het in Abrahams nageslacht openbaar komen. Ismaël gaat die kant op, Izak die kant. Jakob is een kind des Heeren, Ezau verbreekt de band met het eerstgeboorterecht.

Ik zeg niet te veel, gemeente, al kan dat door menigeen bestreden worden. Maar ik blijf heel dicht bij het Woord van God. Wij zijn allemaal verbondskinderen, uitwendig. Wij hebben een plaatsje gekregen binnen de grenzen van Gods verbond. En dat maakt uw en jouw positie, en ook mijn positie, wel tot een heel bijzondere te midden van deze wereld. Zeker als de Heere ook nog het teken van het genadeverbond aan je voorhoofd heeft gegeven. Maar binnen die grenzen te zijn, betekent ook onder de klem te liggen van de eis van Gods verbond. De Heere heeft zo'n recht op je leven, jongeren, ouderen. Hij mag het zo na aan je hart leggen: *Wandel voor Mijn aangezicht, en zijt oprecht*. Al maak je er niets van, maar de Heere komt met Zijn eis. Daarom legt Hij elke keer aan je hart, onbekeerde zondaar, dat je je bekeren moet. Daarom mag je je tot Hem wenden. Daarom moet je breken met de zonde. Daarom laat Hij verkondigen: *Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort, en uw ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden Davids*.

Juist vanwege dat verbond komt de Heere en Hij zegt: Mijn zoon. Hij zegt niet: mijn slaaf of mijn vreemdeling. Maar Hij zegt tot jou, jongen, tot u, man, en tot jou, meisje, vrouw: Mijn zoon, Mijn dochter. Ik wil uw God zijn. En Ik heb recht op uw leven. Je mag het nergens anders zoeken dan bij Mij alleen. *Ik ben God, de Almachtige*.

En daar, in de bedding van Zijn genadeverbond, komt Hij ook met de beloften. En een van de eerste beloften die Hij gaat vervullen als iemand wederom geboren wordt, weet u wat dat is? Dit, en weer blijf ik heel dicht bij het Woord, een verbondsbelofte: *Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen, en aan uw handelingen, die niet goed waren; en gij zult een walging van uzelfen hebben over uw ongerechtigheden en over uw gruwelen*. Het is juist binnen de grenzen van Gods genadeverbond dat de Heere Zijn Geest heeft uitgegoten op alle vlees. Die Geest overtuigt van zonde en van ongelooft.

Maar het is ook die plaats, gemeente, en dat vind ik een aangrijpende zaak, waar de Heere waarschuwt voor een dubbele verbondsbreuk. In Adam hebben we het werkverbond al verbroken. Dus we zijn al verbondsbrekers. Maar als we onder de bediening van Gods genadeverbond zijn geweest, en we gaan onbekeerd, zonder geloof in Christus, verloren, dan zegt de Heere Jezus Zelf dat je met dubbele slagen geslagen zult worden, vanwege een dubbele verbondsbreuk. Wij noemen dat Gods verbondswraak.

Ook dat moet klinken binnen de bedding van Gods genadeverbond, waar zovelen toe behoren. Maar juist daar klinken ook die beloften die spreken van genade voor de grootste der zondaren. Juist daar, binnen de bedding van Gods genadeverbond, klinkt dat machtige Woord: *Ik ben El Sjaddai*. En diezelfde God wil u, jou, tot een God zijn. Het is die plaats waar de Heere de meeste van Zijn volk zalig maakt. Het is die plaats waar Hij waar maakt: *Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed; en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: Leef!*

Daar wordt Zijn opzoekende zondaarsliefde gevonden en genoten. Daar mag, als een gekruisigde Christus wordt uitgestald in de prediking, dat kostbare verbondsbloed druppelen onder de prediking. En de Heilige Geest zal dat verbondsbloed brengen in een aanklagend geweten, in een schuldverslagen hart.

O, het is die plaats waar goddeloze Adamskinderen geestelijk zaad van Abraham mogen worden.
Daar vervult Hij Zijn belofte:

Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, en ziet, uw tijd was de tijd der minne; zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit, en dekte uw naaktheid; ja, Ik zwoer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE; en gij werdt Mijne.

Amen.